

Vanliga frågor: CE-märkning

Målgrupp: byggare och projekterare

1. Vad är CE-märkning?

Genom CE-märkning försäkras tillverkaren att en byggprodukts egenskaper överensstämmer med en europeisk harmoniserad produktstandard eller en europeisk teknisk bedömning.

Målet med CE-märkning är att främja den fria rörligheten för byggprodukter och förbättra konkurrensen mellan tillverkare inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet genom att tillverkarna åläggs att ange produkternas egenskaper på ett enhetligt sätt som gör det möjligt att jämföra produkterna mot de prestandakrav som gäller för byggobjektet. Prestandakraven för en byggprodukt beror de valda projekteringslösningarna i byggprojektet. Dessa lösningar ska uppfylla de nationella byggbestämmelserna. Det obligatoriska systemet med CE-märkning i Finland gör dessutom att informationen om produkternas egenskaper blir enhetligare, en faktor som bidrar till bättre kvalitet i byggverksamheten.

CE-märkning blev obligatoriskt för de flesta byggprodukter när EU:s byggproduktförordning trädde i kraft i sin helhet den 1 juli 2013.

2. Vilka skyldigheter gäller för den som påbörjar ett byggprojekt?

Markanvändnings- och bygglagen (132/1999) innehåller bestämmelser om skyldigheterna för den som påbörjar ett byggprojekt. Enligt 119 § i markanvändnings- och bygglagen ska den som påbörjar ett byggprojekt se till att byggnaden planeras och byggs i enlighet med bestämmelserna om byggande samt det beviljade tillståndet. Den som påbörjar ett byggprojekt är skyldig att säkerställa att de byggprodukter som används är dugliga. Den ansvarige måste alltså säkerställa att den valda byggprodukten får användas för projektet i fråga.

Personen ska ha tillräckliga förutsättningar att genomföra projektet med hänsyn till dess svårighetsgrad samt ha tillgång till kompetent personal. Till omsorgsplikten för den som påbörjar ett byggprojekt hör att se till att de byggprodukter som används i byggnadsarbetet uppfyller de föreskrivna kraven.

Projekterarnas uppgift är att i sina ritningar fastställa hurdana egenskaper och vilka kravnivåer som krävs av en byggprodukt genom att beakta den avsedda användningen och de prestandakrav som uppgetts för de CE-märkta produkternas egenskaper. Bestämmelser om de väsentliga tekniska krav som ställs på byggprojekt finns i paragraferna 117 a-g i markanvändnings- och bygglagen.

Markanvändnings- och bygglagen: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990132>

Finlands byggbestämmelsesamling innehåller förordningar i vilka alla tekniska krav med relevans för markanvändnings- och bygglagen är samlade. I byggbestämmelsesamlingen samlas framöver även andra bestämmelser, administrativa föreskrifter och administrativa anvisningar som gäller byggande: www.ym.fi/sv-FI > Markanvändning och byggande > Lagstiftning och anvisningar > Byggbestämmelsesamlingen

3. Vilka produkter ska förses med CE-märkning?

En byggprodukt måste CE-märkas när den omfattas av en harmoniserad produktstandard (hEN) vars övergångstid har gått ut eller när tillverkaren har ansökt om och beviljats en europeisk teknisk bedömning (ETA) för produkten. Från och med den 1 juli 2013 får ovan nämnda byggprodukter inte släppas ut på marknaden i Finland eller i övriga EU- eller EFTA-länder utan CE-märkning. Kravet på obligatorisk CE-märkning fastställs i EU:s byggproduktförordning. Byggprodukterna kan förses med CE-märkning också under övergångstiden. Andra byggprodukter får inte CE-märkas i enlighet med byggproduktförordningen.

Om man så vill, till exempel när man behöver ange produktens egenskaper för export eller för hemmamarknaden, kan CE-märkning också skaffas genom ett ETA-förfarande. Mer information om ETA-förfarandet finns bl.a. på miljöministeriets webbplats: (http://www.ym.fi/sv-FI/Markanvandning_och_byggande/Styrning_av_byggandet/Produktgodkannande_for_byggprodukter/CEmarkning)

Om en tillverkare har skaffat en europeisk teknisk bedömning för sin produkt är CE-märkning obligatoriskt.

"Befrielse" från kravet på CE-märkning kan beviljas med stöd av artikel 5 i byggproduktförordningen i de fall som nämns i förordningen. Detta innebär givetvis inte befrielse från kravet att påvisa byggproduktens duglighet när ett sådant krav föreligger.

4. Vad berättar CE-märkningen och prestandadeklarationen (DoP) om en byggprodukt?

CE-märkningen och prestandadeklarationen ger information om de egenskaper som krävs av byggprodukten och som ska påvisas och anges på ett enhetligt sätt inom Europa. CE-märkningen gör det lättare att jämföra olika byggprodukter.

Prestandadeklarationen innehåller i vanliga fall åtminstone följande:

- Produkttypens unika identifikationskod
- Tillverkarens namn och adress
- Hänvisning till en harmoniserad produktstandard eller en ETA
- Byggproduktens avsedda användningsändamål
- Angiven prestanda för varje egenskap utifrån avsedd användning
- Använda AVCP-system
- De anmälda organ som eventuellt använts
- Tillverkarens underskrift och datum

5. Vem ansvarar för att en byggprodukt som används på en byggarbetsplats är både CE-märkt och duglig för användning i finländska förhållanden?

Ansvaret för valet av byggprodukt ligger i sista hand hos den som påbörjar byggprojektet. Genom avtal kan denna överföra ansvaret på någon av de aktörer som anlitas i projektet, till exempel projekteraren.

Enligt 152 § i markanvändnings- och bygglagen ska en byggprodukt som är avsedd att stadigvarande ingå i ett byggnadsverk vara säker och sund och ha sådana egenskaper att byggnadsverket under en ekonomiskt motiverad livstid uppfyller de väsentliga tekniska krav som anges i markanvändnings- och bygglagen, om det är projekterat och byggt på behörigt sätt och ges sedvanligt underhåll.

Prestandadeklarationen jämförs med de nationella kraven och på så sätt kan man klarlägga om byggprodukten har sådana egenskaper som gör den lämplig för användning i projektet.

6. Hur ska jag veta vilka krav som gäller för vilka byggprodukter?

Projektering av byggnader, användning av byggprodukter och byggobjekt regleras fortfarande av nationella myndighetsbestämmelser. CE-märkningen beskriver endast produktens egenskaper. Produktens användbarhet för ett avsett byggobjekt ska alltid bedömas på grundval av den avsedda användningen, omständigheterna och

byggbestämmelserna.

En CE-märkning på en produkt garanterar exempelvis inte automatiskt att produktens köldtålighet uppfyller de finländska myndighetskraven eller att produktens köldtålighet har testats överhuvudtaget.

Ansvaret för val av byggprodukt ligger hos den som påbörjar byggprojektet eller genom avtal hos projekteraren. Den som använder en byggprodukt ska alltid kontrollera att de värden och prestandaklasser för produkten som anges i CE-märkningen också uppfyller de nationella kraven.

Projekteraren ska i ritningarna anteckna de grundläggande kraven och kravnivåerna för produkten enligt den harmoniserade produktstandarden. En del av kraven kan vara direkt baserade på nationella bestämmelser. Myndighetsföreskrifterna om husbyggande i Finland finns i Finlands byggbestämmelsesamling, som är under omarbetning. Branschorganisationerna för standardisering har börjat ta fram nationella tillämpningsstandarder. De publiceras i serien SFS 7000. De nationella tillämpningsstandarderna utgör endast rekommendationer, men är till stor nytta till exempel för projekterare. De innehåller i allmänhet uppgifter om prestandakrav enligt egenskap och avsedd användning. I myndighetsföreskrifterna och de nationella tillämpningsstandarderna fastställs i allmänhet minimikrav för produkters prestanda.

7. Hur påverkas ritningarna av byggproduktförordningen?

Projekteraren ska i ritningarna anteckna kraven i fråga om produktens egenskaper. Vissa av dessa minimikrav för de specifika projekteringslösningarna i ett projekt kommer direkt från det nationella regelverket och vissa kan fastställas till exempel med hjälp av de nationella tillämpningsstandarderna, dvs. SFS 7000-serien (NAS).

8. Påverkar tidpunkten för beviljandet av bygglov behovet av CE-märkning när bygglovet har beviljats och/eller byggprojektet inletts före den 1 juli 2013?

Beviljandet av bygglov har ingen betydelse för kravet på CE-märkning. Den avgörande tidpunkten när det gäller skyldigheten att CE-märka en produkt är den tidpunkt då byggprodukten har släppts ut på marknaden. Om byggprodukten släpps ut på marknaden den 1 juli 2013 eller senare måste den följa bestämmelserna i byggproduktförordningen.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

9. Var finns information om olika länders nationella krav?

I alla medlemsländer finns en kontaktpunkt för byggprodukter som ger information om landets nationella krav och kravnivåer. I Finland är arbets- och näringsministeriet kontaktpunkt för byggprodukter: tfn 029 506 0000 (växel), sisamarkkinat@tem.fi.

Europeiska kommissionen upprätthåller och uppdaterar en lista över kontaktuppgifter till kontaktpunkterna för byggprodukter i alla medlemsländer. Kontaktuppgifterna finns på:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/files/cpr-nat-contact-points_en.pdf

10. Vad gör jag om jag hittar brister i en produkts CE-märkning?

Som första steg bör du ta kontakt med tillverkaren och be denna rätta till bristen.

Om tillverkaren inte gör det eller om bristen är allvarig bör du kontakta marknadstillsynsmyndigheten, som i Finland är Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes).

Om produkten redan finns på byggarbetsplatsen och ni vill fortsätta använda den bör ni rådgöra med den lokala byggnadstillsynen om vilka åtgärder som måste vidtas.

Konsumentskyddslagen (38/1978) tillämpas på utbud, försäljning och annan marknadsföring av konsumtionsnyttigheter från näringsidkare till konsumenter. Konsumentskyddslagen skyddar konsumenten till exempel om en vara är felaktig eller marknadsförs felaktigt. Konsumentskyddslagen tolkas till konsumentens fördel.

Konsumentskyddslagen: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1978/19780038>

Mer information fås av Konkurrens- och konsumentverket: www.kkv.fi

11. Finns det andra godkännandeförfaranden för byggprodukter utöver CE-märkning?

Ja. I Finland finns nationella godkännandeförfaranden för byggprodukter. Dessa nationella förfaranden är avsedda för produkter som inte kan förses med CE-märkning eftersom produkten inte omfattas av någon harmoniserad produktstandard och tillverkaren inte har ansökt om och beviljats en europeisk teknisk bedömning (ETA) för sin produkt.

De nya nationella godkännandeförfarandena grundar sig på lagen om produktgodkännanden för vissa byggprodukter (954/2012) som trädde i kraft den 1 juli 2013. Lagen upphäver lagen om godkännande av byggprodukter (230/2003).

Genom ett nationellt godkännandeförfarande kan en tillverkare i fråga om vissa väsentliga byggprodukter påvisa att en byggprodukt som inte omfattas av tillämpningsområdet för CE-märkning uppfyller kraven i markanvändnings- och bygglagen eller i bestämmelser utfärdade med stöd av den.

Det finns tre frivilliga alternativ för nationellt godkännande av en byggprodukt:

- 1) **typgodkännande**
- 2) **kontrollintyg**, och
- 3) **tillverkningskontroll**.

Omsorgsplikten för den som ansvarar för ett byggprojekt innefattar skyldigheten att säkerställa att de byggprodukter som används är dugliga. Den som påbörjar ett byggprojekt måste med andra ord säkerställa att en byggprodukt som inte är CE-märkt får användas för projektet i fråga. Om den ansvarige inte har gjort detta kan byggnadstillsynsmyndigheten ålägga den som påbörjar projektet att påvisa att byggprodukten uppfyller kraven när den används på byggplatsen i fråga, om produktens duglighet inte har påvisats på något annat sätt och om det finns skäl att misstänka att produkten inte uppfyller de väsentliga tekniska kraven. Den som påbörjar byggprojektet står för de kostnader som detta medför. Den marknadsövervakning som Tukes utför gäller inte byggprodukter som har fått nationellt godkännande.

Endast ett av de tre alternativen ovan får användas för varje produktgrupp.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Mer information:

www.ym.fi > Markanvändning och byggande > Styrning av byggandet > Produktgodkännande för byggprodukter

www.ym.fi > Markanvändning och byggande > Lagstiftning och anvisningar > Lagstiftningen om byggprodukter

www.tukes.fi > Tjänstområden > Byggprodukter

www.kkv.fi

Lagstiftningsrådet Kirsi Martinkauppi, miljöministeriet, tfn 050 582 2464,
fornamn.efternamn@ymparisto.fi

Byggnadsrådet Matti J. Virtanen, miljöministeriet, tfn 040 541 1650,
fornamn.efternamn@ymparisto.fi

Byggnadsrådet Teppo Lehtinen, miljöministeriet, tfn 050 517 9202,
fornamn.efternamn@ymparisto.fi

Överingenjör Heikki Viitala, Tukes, tfn 029 5052 591,
fornamn.efternamn@tukes.fi